

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Urmările războiului.

Sibiu, 29 Noemvrie n.

Va fi fost sigur așa, cum s'a spus și s'a scris la timpul seu, a-nume: că atât regele, cât și guvernul bulgar, n'a voit să înceapă războiul în contra Turciei, dar populațiunea țării l'a cerut cu multă insistență și chiar și cu amenințări. Regele și guvernul au trebuit deci să se conformeze dorinței poporului, pentru că scris este, că vocea poporului e vocea lui Dumnezeu. Și poporul bulgar, la a cărui dorință și voință s'a început războiul, care decurge încă, a avut fericirea de a se putea bucura, mai mult chiar, de a se putea îmbăta de gloria desăvârșită, născută pe urma frumoaselor învingeri raportate de viteaza armată bulgară pe câmpul de războiu. Din învingere în învingere, cucerind terenul pas de pas, a mers armata bulgară înainte pe teritoriul turcesc, până la Adrianopol și Ceatalgea, — dar aci s'a oprit. Nu poate înainta mai departe. De ce? S'a stâns însuflețirea în sânrurile soldaților bulgari?

Nu; s'a stâns armata bulgară întreagă, care nu mai e astăzi aceea, care era la începutul războiului!

Până acuma nu se prea cunoșteau amănunte de pe câmpul de războiu, pentru că era aspră censura și ștergea tot ce nu i convinea din telegramele și rapoartele trimise ziarelor europene; dar acuma corespondenții de pe câmpul de războiu au plecat spre casă și spun cu deamănuntul ce au văzut și ce au esperiat. Și se îngrozește omul de spusese și de scrisese lor!

Astfel corespondentul ziarului „Frankfurter Zeitung” scrie, că armata bulgară e amenințată la Ceatalgea de o mare primejdie. Muniția i s'a gătat, cei buni și disciplinați au căzut și au ramas în locul lor tinerii încă neinstruiți, chemați a-

cum la arme, cari au se lupte cu foamea, cu boalele epidemice, înainte de a purta lupta cu Turcii, cari dacă s'ar putea reculege, pot să nimicească cu desăvârșire armata bulgară, când apoi în Sofia, în loc de entusiasm și bucurie pentru glorioasele învingeri, s'ar sălășliu jalea adâncă, durerea și plânsul.

Tot în acest înțeles scrie și o foaie mare dela Berlin, spunând, că Bulgaria a pierdut până acuma peste 100 mii de soldați, remași morți pe câmpul de războiu. A pierit în luptele avute întreaga inteligență bulgară, toți tinerii universitari, cari s'au fost înrolat ca voluntari în armata bulgară, fapt care e ținut încă în secret pentru cei din Sofia, pentru a cruța familiile bulgărești din înalta societate de adâncă durere ce le-ar pricinui aceasta știre tristă.

Dar și mai lămurit se pronunță corespondentul ziarului „Pravo Lida” din Praga, domnul Skátula, care plecând spre casă de pe câmpul de războiu s'a oprit pe o zi în București și a făcut în fața unui redactor dela „Adevărul” următoarele declarațiuni:

„Mă întorc cu cele mai triste și negre amintiri din țara odinzoară atât de entusiastă la izbucnirea războiului. Ceea ce am văzut întrece tot ce-și poate închipui mintea omenească. Dacă pe câmpul de războiu severitatea măsurilor luate în cartierul general al armatei bulgare față de ziaristi ne-au cruțat de priveștiștea sângeroasă a luptelor, în schimb drumul pe care l-am făcut la reîntoarcere mi-a dat prilej să văd roadele, cele dintâi roade ale războiului sângeros. Bulgaria întreagă este astăzi un vast spital. Nu este oraș, nu este târg, cât de mic, care să nu fie plin de răniți de pe câmpul de războiu. Trenurile cu zeci de vagoane sunt ocupate de nenorociți schilodiți de gloanțe, baionete și ghiulele. Nu este familie, care să nu plângă moartea și rănirea unuia, care îi este drag. Părinții își plâng

feciorii, femeile soții și copiii pe părinții lor. E o jale generală, o jale care a pătruns în coliba săracului ca și în palatul bogatului. Bătrânii mai greu încercați ca oricând, sunt muți de durere, femeile în desnădejdea lor sunt de nerecunoscut, ba și micuții copilași par a fi înțales dezastrelor care a lovit pe cei mai bătrâni decât ei, așa sunt de tăcuți și de sfoși. Cu siguranță, numărul răniților trece peste 100.000 (cei morți încă fac atâta). În Sofia toate localitățile publice sunt prefăcute în spitale. Casarmele, școalele, bulgărești și străine, sunt toate ocupate de paturi, puse unul lângă altul, pe cari gem miile de răniți. Transportul lor se face cu greutate ucigătoare. Zeci de zile gem bieții răniți în care murdare, trase de boi, bătui de ploaie și de vânt. Rânile li se infectează și mulți își dau sufletul înainte de a fi ajuns în patul curat al spitalului.

Drumul pe care trece transportul fără de sfârșit al răniților e presărat cu sute de cadavre, aruncate prin o supremă sfortare de răniți, cari nu mai puteau suferi tovărășia hoiturilor. Cei mai ușor răniți povestesc scene îngrozitoare din războiu. În focul luptelor sălbătăcia soldaților din ambele tabere nu mai cunoștea margini. Au avut lupte piept la piept, soldații luptau cu pumnii și cu dinții. Reînviase furia animalică în om. Entusiasmul războiului a scăzut cu desăvârșire. Aceia, cari însufleștiți de focul pornirii războinice cereau războiul cu orice preț, sunt acuma, sub povara durerii, convinși de necesitatea încheerii cât mai grabnice a păcii...”

Așa e situația astăzi în Bulgaria. Jalnică și vrednică de toată compătimirea. Se mai punem acum la cântar faptul, că acasă a stagnat economia, industria și comerțul cu desăvârșire, și eată că avem și tabloul unei enorme crize financiare cu care va avea se lupte regatul

bulgar. Scurt deci, prin începerea războiului cu Turcia și-a creat Bulgaria o situație, din care nu se va putea reculege nici în treizeci de ani, în casul că remâne tot învingătoare, cum e în momentul acesta. Dacă însă armata turcească să va putea reculege și întări cu trupe noue din Asia, — Bulgaria e espusă unei catastrofe din cele mai jalnice.

Învățătura e deci aceea, că războiul e o calamitate, o nefericire mare, și pentru cel învins, și pentru învingătorii. De aceea aprobăm din toată inima pe cei ce strigă: „Evitați războaiele”, — noi, cei ce și de altcum necontenit avem să ne rugăm pentru „pacea a toată lumea”.

Adunarea din Săliște.

Alegătorii români din cercul electoral al Cristianului, întruniți Duminecă în 24 Noemvrie n. în număr foarte frumos în adunare electorală în Săliște, au votat cu unanimitate și însuflețire următorul proiect de rezoluțiune:

„Alegătorii din cercul electoral al Cristianului, aderenti ai partidului național român, întruniți azi la 24 Noemvrie 1912 în adunare electorală:

1. află că enunțiațiile făcute de comitetul partidului național român sunt bazate pe adevăr și realitate și formează expresia fidelă a opiniei publice a neamului românesc din patria noastră. Aproabă ținuta deputaților noștri naționali; ia cunoștință cu satisfacție de dispariția ultimelor urme de disensi din sinul partidului național român, rămânând astfel organizația noastră de partid perfect încheată.

2. Față de alegerea de deputat dietal în cercul electoral al Cristianului ce se va întâmpla la 27 Noemvrie n. c. adunarea declară, că fiind partidul național român în minoritate în urma compunerii mește-

FOIȘOARĂ.

Spice din istoria noastră bisericească.

De Dr. Ioan Lupăș.

(Urmare).

După ce Mihaiu a fost învins la Mirlău dieta ardeleană din Létzfalva (Oct. 1600) a adus următoarea hotărâre: „Fiindcă stricaciunea și primejdia noastră de acum s'a urzit din cele două țări române..., nici popă românesc să nu poată intra (în Ardeal) niciodată din cele două țări române. Iară călugării de tot să fie izgoniți din toată țara; de va intra vre-unul contra acestei hotărâri, să fie prins și despoiat ori-unde”. Astfel și înlesnirile făcute de Mihaiu preoților români au fost în curând desființate.

3. Dintre urmașii mitropolitului Ioan de Prislop sunt vrednici de amintire următorii:

Dosofteiu (1614—1627) pe care l-a înțarit principele ardelean Gavriil Bethlen la stăruința lui Stefan Tomșa, voevodul Moldovei. Dosofteiu a venit, ca și Eftimie, din Moldova, unde a fost mai marele mănăstirilor. El și-a dat silința să introducă limba română în slujbele bisericești. De aceea zicea, că preotul trebuie „să știe românește,

ca să se poată curăți de păcate”. Plata lui era „ploconul de câte 1 fl. dela fiecare preot, cum s'a pomenit dela vlădica Eftimie încoace”. Ca să aibă urmașii săi un venit mai sigur, el a cumpărat pe sama mitropoliei o moșie, dar aceasta a fost luată mai târziu (1658) de un anumit Grigorie Csizsér. Că nobilii și alți străini aveau obiceiul urât și necreștinesc de a lua moșiile și averile bisericilor românești, se vede și din diploma, prin care principele Gavriil Bethlen a înțarit la 21 Februarie 1615 pe Teofil ca episcop la Vad. La sfârșitul acestei diplome se face amintire de averile și moșiile luate dela biserica noastră și se spune, că cei ce au înștrăinat în trecut sau vor înștrăina în viitor ceva din averile bisericilor noastre, să fie datori a da înapoi tot, ce au înștrăinat, căci altfel nobilii vor fi pedepsiți cu 200 florini, iar oamenii de rând (plebeii) cu 12 florini.

Dosofteiu a lucrat și pentru ușurarea preoților. Rugămintea lui a fost ascultată de principele Bethlen, care a scutit, la 1624, pe toți preoții români de dijma grânelor și a vitelor.

Ghenadie II (1628—1640) era nobil din Brád (Brad) și înainte de a se călugări, se numea Gheorghe Brádi.

El se intitulează „Chir Ghenadie, arhiiepiscop din scaunul Balgradului și al Vadului și al Orăzii și al Sătmăruului și a toată țara Ardealului”, de unde se vede, că stă-

panirea lui arhierescă era foarte întinsă. A umblat mult prin sate să cerceteze preoții și bisericile și să facă rânduială. La stăruința lui principele Gheorghe Rákóczi I. întărește sentințele date de Bethlen pe sama preoții române. Rákóczi laudă pe Ghenadie II, scriind, că a fost om învățat și cu frica lui Dumnezeu.

V. Gheorghe Rákóczy și Catehismul calvinesc.

Principele Gheorghe Rákóczy I a stăruit mai mult decât ceilalți principii ardeleni, ca să-i facă pe Români a primi legea calvină. Spre a le înlesni Românilor înțelegerea învățăturilor calvinești, a pus oameni pricepuți să scrie și să tipărească în limba română un catehism calvinesc. Tot astfel a dat bani și pentru traducerea și tipărirea „Noului testament” în limba română, care a apărut la 1648. Rákóczy a înțarit pe arhierii și preoții români să primească în biserica noastră catehismul calvinesc și să învețe poporul dintr'insul. Ajungând un astfel de catehism calvinesc sub ochii mitropolitului Varlaam din Moldova, acesta a scris cu multă asprime contra lui, spunând, că l-a găsit „plin de otrăvă sulfetească”. Dar și la noi s'au găsit arhierii, cari s'au împotrivit planurilor de calvinire a bisericilor noastre strămoșești. Astfel a fost

VI. Ilie Ioreste (1640—1643).

După moartea evlaviosului Ghenadie II. principele Gheorghe Rákóczy primi sfatul prietenului său Mateiu Basarab, Domnul Munteniei, și întări ca mitropolit pe Ilie Ioreste, care fusese mai înainte ieromonah la mănăstirea Putna. Întărindu-l, i-a pus însă mai multe condițiuni: 1. să înființeze lângă reședința sa școală și tipografie, 2. să poruncească preoților a părăsi obiceiul de „borborosire” în limba slovenească, și a face slujbele numai în limba română, pe înțelesul poporului, 3. să predice fiecare preot Dumineca de 2 ori, Miercurea și Vinerea odată și 4. să primească catehismul calvinesc.

Dar se vede, că Ioreste n'a putut ori n'a voit, să împlinească punctul din urmă cu răspândirea catehismului calvinesc. Și de aci i-a venit pricină cu Rákóczy. S'au găsit apoi mulți oameni răi, cari l-au învinuit cu diferite faradelegi. Nu se poate ști, dacă învinuirile acelea erau adevărate ori nu. Atâta însă e știut, că lui Ioreste i s'a confiscat (răpit) averea, a fost bătut cu bețe și aruncat în temniță, de unde a fost lăsat liber numai după ce a promis, că va plăti o sumă de 1000 taleri. Neavând de unde plăti, după-ce a ieșit din temniță, s'a dus în Moldova și s'a plâns la arhierii de acolo asupra sorții sale. Acestora li s'a făcut milă de el, i-au dat scrisoare de recoman dație către Țarul Rusiei, ca să-i facă roș-

șugite și arbitrare a listei electorale, — va observa pasivitatea absolută.

3. Adunarea numește pentru cele 3 mandate de membri în adunarea municipală a comitatului Sibiu de candidați ai partidului național român pe domni: Octavian Goga, Dr. N. Petra și Ioan Chirca.

Din parlament. Mercuri și Joi dieta a ținut sedințe. Opoziția maghiară a absentat. S'a pus în grevă. În sedința de Mercuri s'au intrigat unele comisiuni, s'a ales comisiunea de 21 pentru revizuirea regulamentului de oasă, iar deputatul sârb Bogdan a interpellat în chestia suspendării autonomiei bisericii sârbești. Ministrul-președinte a răspuns imediat, și dieta a luat răspunsul la cunoștință. Joi s'a început apoi discuția asupra bugetului. A vorbit raportorul Hegedű, recomandând guvernului să fie cu atenție față de cetățeni la executarea noilor legi de dare, și dietei recomandând bugetul spre primire. A vorbit apoi canonicul Giessewain, și după el deputatul naționalist român Dr. Mihali. Astăzi, Vineri, discuția se continuă asupra bugetului.

De pe câmpul de războiu. Intre beligerenți deurg pertractările pentru legarea armistițiului, și dacă se poate și pentru stabilirea condițiilor de pace. Din faptul, că Sârbia a trimis 60,000 de soldați în ajutorul Bulgarilor se deduce, că va evita războiul cu monarhia noastră și va căuta se ajungă cu ea la înțelegere. Temelele, că monarhia noastră va trebui să și apere interesele cu arma, par a fi deci delatate. D'oposiția e iarăși pacinică, la noi, și în celelalte state europene. Chiar și beligeranții doresc acum pacea.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească din trac. Hunedoara

În 24 Octombrie s'a ținut conferența preoțească a acestui tract, în opidul Hunedoara. Două sentimente contrare stăpânesc inimile simțitoare, în urma oelor esperiate cu ocazia acestei întruniri de înaltă chemare a preoților tractuale. Deoparte viul interes din partea unei părți a preoților, de a afla oă și mijloace spre înaintarea în cele bune și folositoare a credincioșilor și spre înflorirea așezămintelor bisericii străbune... de altă parte ineplicabila nepăsare a unor preoți față de aceste cardinale interese, și chiar față de însăși persoana lor proprie — ca funcționari bisericești — dovedită în repețite rânduri și cu deosebire de data aceasta — prin absentarea lor dela conferență.

Șueral viscolului turbat al stător curente dujmane și aducătoare de mari primejdii, cari amenință cu distrugere fortăreața neamului nostru: legea și credința strămoșească, se pare pentru unii a fi un blând zefir, care le aduce somn... și de aceea dorm... dorm liniștiți, închiși în obiliața îngustă a eului lor propriu, arătându-se deoi „nebăgători de samă față de darul ce este întru ei”.

Trist lucru. Trist și dureros. Cu atât mai dureros, cu cât știm, că temperaturile răci și dacă li s'ar ridica încetiva temperatura

în mod artificial, dacă lipsește scântea încozitoare lăuntrică: zelul scăpărat din amnarul vocațiunei, — căldura scade iarăși, luându-i locul răceala...

Din 23 preoți, sunt de față 12, ca prez. protopop cu tot... celalalt lipsese.

După chemarea Duhului Sfânt, săvârșită în biserică, s'a trece în școală, unde se face deschiderea conferenței prin o deasă vorbire din partea dlui protopop Avram P. Păcurariu. Cuvântul de deschidere lasă să lucescă o rază de lumină refleotată din credința și simțul de jertfire al credincioșilor acestui tract, tinăr încă în viață, dar bătrân în multe lipsuri și neajunsuri... Ca toată sărăcia credincioșilor din aceste părți — zice dl protopop — cu toate mizeriile ce le întâmpină zilnic... și cu toate izbuonirile curentelor contrare — putem constata în general, că nivelul religios-moral al credincioșilor nostri nu arată inferioritate față de cei din alte tracte; dovadă, că în cei 10 ani de existență a acestui tract s'au zidit din jertfa curată a poporului 10 biserici din temelie și altele s'au renovat temeinic.

Să accentueză apoi în mod duos starea nespuse de tristă a chestiei școlare și să invite preoțimea a-și da toată silința de a delibera cât se poate de îndestulitor tema dată din partea P. V. Consistor, totmai în această cauză. După acest măduos cuvânt de deschidere urmează predică ocașională din partea preotului George Rain. Tractează despre îndatoririle preoților „ca samănători în sgrul lui Cristos.” E ascultat cu viu interes. E declarat pe deplin sugeasă. Predicatorului i se dă mulțămintă protocolară.

Constatat fiind, că în timpul de față amvonul nu mai poate rămânea mut, ci de acolo trebuie să străfulgere nescontenit cuvântul adevărului spre împrăștierea minciunii și vițului, — tractul nostru, cu începerea acestui an a introdus usul de a da prilej bun preoților spre îndeletnicirea în acest sens: pregătirea fiecărui preot cu oate o predică acomodată pe ziua conferenței. Predicatorul va fi designat de către presidiu, în ziua conferenței. Așa s'a purces și de astădată.

La propunerea preotului G. Rain să alege o comisie, care să examineze predicile intrate și la proxima conferență să prezente o dare de seamă despre valoarea acolora.

După constituire ostindu-se lista preoților să constată că lipsesc jumătate!.. ou — și fără souze. Conferența — având în vedere timpul nefavorabil — primește souzele preoților de tot bătrâni (4 la număr) apoi a unui greu bolnav; pe ceilalți însă îi îndrumă a-și înainta în 5 zile motivele absentării. S'a institue o comisie examnătoare a acestor motive, ca pe aceia, ale oăor motive nu le va afla îndestulitoare, pe lângă pedepsa de 10 cor. în favorul tractului, să-i propună protopresbiterului spre arătare la P. V. Consistor, cu esibit separat.

Ordinațiunile consistoriale cetite în conferență, să iau cu aprobare spre știință.

Urmează tema dată de P. V. Consistor „Cum să putem face cu bun efect educația religioasă-morală a credincioșilor nostri” etc. E lucrată de preoții George Rain și Constantin Dănoilă. Ambele lucrări dovedesc strădanie nobilă din partea autorilor, dornici de a indica cele mai bune mijloace ducătoare la scop. Conferența pr-

mește lucrările de ale sale și autorilor le exprimă mulțămintă.

Un punct însemnat al conferenței a fost lucrarea capelanului prot. Romul Albu: „Preotul ca povățuitor al poporului întru delăturarea multelor mizerii de toate zilele.”

O lucrare estinsă în cadre largi și cuprinzătoare. Feliuritele datorințe ale preotului ca „părinte” al credincioșilor — sunt arătate și însurite aoi ca într'o og'indă și toate acestea sint întregite cu îndrumări potrivite spre a se putea satisfaoe aoeor datorințe. O lucrare bogată în idei noue și de conținut ales. Prelegătorul e viu aclamat și răsplătit cu mulțămintă protocolară.

Cu privire la raportul prezentat de parohul George Turceanu asupra activității grupurilor preoțești, să constată lipsa de zel din partea preoților particulari, cât și din partea conducătorilor acolora. Să nu se uite, că ideea grupurilor în acest tract a încolțit — din necesitate. Deci munoă și mai multă interesare!

La propuneri se primește propunerea înaintată în scris de par. Constantin Dănoilă de a se exprima mulțămintă P. O. Domn asesor consistorial Nicoae Ivan pentru interesul arătat față de soarta preoților, dovedit cu ocașunea deschiderii conferenței preoțești din tractul Sibiului.

O prea plăcută impresie ne-a făcut prezenta la conferență a deputatului nostru sinodal Nicolae Maiores, acest fia devotat și credincios al neamului și bisericii noastre. Ca întotdeauna, când e vorba de biserică și interesele ei, și de astădată acest bărbat cu inimă nobilă și-a lăsat multele ocupațiuni, cari îl reclamau, și a asistat la conferența noastră până la sfârșit, urmărind cu atenția omu'u dornic de progres toate desbaterile.

După d'liberarea programului conferenței, P. O. D. prot. ne-a întrunit iarăși — ca întotdeauna — la oas-i ospitală. După câteva clipe de voce bună ne am depărtat, pentru a pune și în practică cele accentuate în teorie în cursul conferenței și cu dorul fir-binte de a putea arăta spor bogat la proxima conferență... Dar ou și mai ferbinte dor, de a afla deșteptăți atanoi și pe cei ce au dormit de astădată!

Cum se răspândește necredința.

Ce e drept, titlul e oem surprinzător și ou greu i se poate satisfaoe pe deplin în cadrele unui articolar. Antiopez aoeaste, pentru-oa să nu fia înrolat întră aoeia, cari prin titlu prepară pe cetitori să aștepte mult și la urmă, vizând cum numai o parte a temei se rezolvă, să le urmeze amara deșepție.

Sunt multe oăile pe cari contrarii adevărurilor creștine și al evangheliei lui Cristos introdus veninul oredinței lor falșe în sufletul poporului nostru, ezi încă nepregătit pe deplin ou să poată cunoaște răul oel amenință, fiindcă sufletul său ezi încă nu e destul de pătruns de învățăturile creștine, ou să poată respinge atacul contrarilor oredinții sale.

Voi vorbi aici numai despre una din aoele oăi, pe cari, ca pe niște țevi, se introduce picur de picur necredința în sufletul bietului popor român, amărându-i prezentul și sutmirându-i viitorul.

Ave'm afaceri la un ferar din orașul T. Era chiar să intră în atelier când o conversație vie dătră măestrul ferar — străn de limba și legea noastră — și doi oredincioși de ai noștri m'a îndemnat să-mi schimb planul și să conturb conversația prin prezența mea și mai ales ou să pot asculta până la sfârșit discuția, pentru mine de un interes osebbit.

Ce credeți despre ce se vorbea?! Măestrul ferar, un socialist, anticlericalist și antibiserican, cum ducere în clasele de mijloc străine dela orașe găsim destai — le vorbea românașilor nostri despre, — mă exprim în terminii lui, — prostia românilor, cum aceștia se lasă conduși orbiș de popii lor, cari, z'oea ilustrul nădrăgar, sunt niște înșălători și măsoarioi.

Le-a spus că toate oăile le spune popa în biserică sunt năsoociri, ou să le dea oamenii presouri; că omul dacă e mort, mort este pentru totdeauna, ou iad, raiu nici nu există! Că fie-oare e popă pentru el, ou de ce să dai altia ce e al tău, ba că ar fi bine să se împartă și averile bogăților etc.

Priveam ou interes prefăcut un plug, ce era espus la ușă, ou să nu fia observat de nimeni că ascult la ce se vorbea în atelier. Ascultam ou sete cuvintele uogătoare de suflete ale neoredincioșului ferar.

Tot numai pe el îl auzeam; românașii nostri parecă erau prefăcuți în stean de peatră, nu-l contrăziceau. De ce? Nu știu. Poate din neștiință, sau poate credeau în cele auzite.

Și minune! Lui nu-i făceau opoziție, dar — mie care după-oe am observat că discuția s'a terminat, — probabil pentru-oă și ferarul și-a terminat munoa, — m'am depărtat ou dorul ca să-i aștept și să paralizez otrava primită dela ferar — mie imi făceau unele obiecțiuni, ou: uită, asta sau asta, cum am auzit-o dela cutare om, care — z'oeau ei — încă e învățat.

Istoricul e scurt; cred că voi fia înțeles. Cred că nu e trebuință de comentari, ou să lasă la iveală ținuta mea, când povestesc aoeșt fapt, împlinit! Va să zică: Țăranul român, care aproape tot dela străini își procură cele trebuincioase pentru economie și traiu, — oăci în cele mai multe locuri avem numai puțini reprezentanți ai diferitelor bresle, zic aoei țăran, fără ou să fie pregătit la atacurile dușmanoase îndreptate contra sufletului său, merge singur spre ou buri de infectare.

Comunicativ cum e apoi țăranul român, după-oe e ajunge în satul lui, sigur ou va istorisi și a tora cele auzite la oraș, oăci ocazii are destule, timp liber încă. Și se vor afla mulți, slabi de inger, cari să creadă apostolori falși, dovadă faptul, că și în mijlocul românilor încep a se incuba de abinele curente nepriincioase bisericii, clerului și credinții strămoșești.

Cunoaștem pericolul ce ne amenință, dacă nu vom lua măsuri energice contra lui. Ni se impune deci întrebarea, ou ce e de făcut?!

Oare dacă ne-am crește fiii nostri sufletești așa ou să nu poată străbate în sufletul lor oredințe străine, am delaturat pericolul? În parte numai, nu de tot! Ca să ne putem pzi urma de izvorul periculos al necredinții, trebuie să astupăm izvoarele, de unde s'ar putea infecta cineva! Cel puțin aoele izvoare să le purificăm, cari ne stau la dispoziție, va să zică esapra cărora noi dispunem!

de vre-un ajutor să-și poată plăti datoria de 1000 taleri. În Rusia Ioreste a fost primit bine și cum se cuvine unei înalte fețe bisericești. Cu banii adunați aci și-a putut apoi achita datoria la Rákóczy. Și mai târziu, se zice, că ar fi ajuns iarăși episcop în Moldova, la episcopia din Huși.

De aici se vede, că Ioreste n'a putut fi un om așa rău și nelegiuit, cum îl invinuiam dușmanii lui, cari l-au pârât la Rákóczy. Căci dacă ar fi fost așa, nu și-ar mai fi dat silința să adune 1000 taleri, să-i plătească lui Rákóczy, ci s'ar fi bucurat că a putut să scape din temniță cu o simplă făgăduială. Și dacă nu ar fi fost om vrednic, n'ar fi putut să ajungă iarăși episcop la Huși în Moldova.

Mai aproape de adevăr este părerea acolora, cari ne înfățișează pe Ilie Ioreste ca pe un apărător al ortodoxiei și bărbat vrednic, care a putut să rabde chinuri mucenicești pentru credința sa.

VII. Simion Stefan și Sfânta Scriptură în limba românească.

După căderea lui Ilie Ioreste soborul a ales și Rákóczy a întărit în scaunul mitropolitan pe Simion Stefan (1643—1654). Acestuia i-a pus Rákóczy 15 condițiuni, tot cu scop de a-l face să strecoare învățăturile calvinești în sufletul poporului nostru. Dintre aceste condițiuni amintim următoarele: Preoții să predice românește, dar numai după învățătura sfinței scripturi, iar a

sfinților părinți s'o lase la o parte. Tinerimea s'o învețe numai după catehismul calvinesc, să se desființeze rugăciunile dela botez, cununie și cele dela îngropăciuni;

să nu se mai închine la icoane și la cruci;

să nu împiedece pe cei ce vor să treacă la biserică calvină;

Protopopii se pot numi și înălțura numai cu învoirea superintendentului calvin.

Intre aceste condițiuni vedem, că sunt și unele umiltoare și primejdioase pentru biserică noastră, dar sunt și unele de folos, ca cele privitoare la școli la tipografie și la datoria preoților de a predica în limba română.

Pentru catehismul calvinesc a avut Simion Stefan luptă în scris (polemie) cu mitropolitul Varlaam din Moldova. Scriind acesta, că catehismul calvinesc este „plin de otravă și moarte sufletească”, Simion Stefan i-a răspuns prin o cărticică, intitulată „Scut al catehismului cu răspuns din Sfânta Scriptură”.

Ca lucru cel mai însemnat de pe timpul lui Simion Stefan, trebuie să amintim, că sub cărmuirea și cu binecuvântarea lui a apărut la 1648 în limba română „Noul testament”, tradus de ieromonahul Silvestru pe înțelesul poporului și tipărit cu cheltuiala lui Gheorghe Rákóczy. În prefața acestei cărți sante, traducătorii spun, că și-au dat silința să scrie așa ca să poată înțelege toți Românii, iar dacă nu vor înțelege toți, nu

sunt ei de vină, ci aceia cari au împărțit neamul românesc în atâtea țări și sub atâtea stăpâniri, încât au început Românii a-și schimba și cuvintele, de nu mai numesc toate lucrurile într'un fel, cu aceleași cuvinte. Ei zic mai departe, că „cuvintele trebuie să fie ca banii, că banii aceia sunt buni, cari umblă în toate țările, așa și cuvintele acelea sunt bune, pe cari le înțeleg toți”.

Cu 40 de ani mai târziu a apărut la București întreagă Biblia (1688) tradusă în limba română și tipărită cu cheltuiala lui Șerban Vodă Cantacuzino. La această carte a lucrat și mitropolitul Țării Românești, Teodosie, care era ardelean de origine, din Vestem.

VIII. Sava Brancovici.

Fiul și urmașul lui Gheorghe Rákóczy I. principele Gheorghe Rákóczy II. întări la 1657 în scaunul mitropolitan pe Sava Brancovici, dându-i o stăpânire bisericească mai întinsă, decum o avuseră înaintașii săi, punându-l să cărmuiască bisericile din toate părțile locuite de Români, afară de ținutul țării Olului, care avea cărmuire bisericească deosebită și neatrănătoare de alte episcopii sau mitropolii. Din actul de numire a lui Sava Brancovici lipsesc cele 15 condițiuni, pe cari le-am văzut la numirea lui Simion Stefan.

Aceasta nu ne-o putem explica decât în 2 chipuri: 1. ori că Gheorghe Rákóczy al II-lea a avut destulă încredere în Sava Brancovici și n'a aflat de lipsă a-l mai

îngrădi și a-i lega mâinile cu asemenea condițiuni; și 2. ori că fiind el cuprins mai mult cu gânduri războinice, nu avea vreme să se ocupe și de afacerile bisericești cu atâtea stăruință ca tatăl său.

Sava Brancovici a cărmuit la început numai 2 ani (1657—1659). După o întrerupere de 3 ani, (în care răstimp e amintit în locul lui Sava un oarecare Ghenadie III) la 1662 Sava Brancovici este întărit din nou și păstrează biserică până la anul Domnului 1680.

S'a întâmplat, că în timpul păstoririi lui Sava Turcii au ars Alba-Iulia, capitala Ardealului (1658) și cu acel prilej a suferit pagube mari și biserică românească. Ca să poată direge cele stricate prin foc, mitropolitul Sava s'a dus cu fratele său Gheorghe să adune milă prin Rusia, unde a fost primit cu mare pompă chiar la curtea țarului și s'a întors cu bani și cu multe lucruri scumpe pe sama bisericii. Ca să se vadă, ce om vestit era Sava și câtă trecere avea el pe la curțile principilor și regilor trebuie să amintim, că îndată ce a ieșit veste despre mergerea lui în Rusia, trei domnitori i-au dat hârtii de recomandăție și au pus pentru el cuvânt bun pe lângă țarul Rusiei, și anume: Regele Poloniei, principele Ardealului și al Munteniei.

Va urma).

Să ferim deci turma încredințată nouă de necredință ce și are focurile calde în clasa de mijloc străină, și să ne creștem pe tot locul un număr suficient de meseriași cinstiți și religioși — așa după cum se face aceasta în Sibiu și alte centre românești, unde mulțumită unor conducători bravi se face tot posibilul pentru ajungerea scopului.

Ce se va alege însă de aici ucenici de legea și limba noastră, cari sunt la străini și în locuri unde aproape nimeni nu se interesează de ei? Ce va fi cu acestia, cari ani de-a rândul au să trăiască într'un mediu, care băjbe de bacilii necredinții?

Azi mâne și prin acestia poate să se lătească necredința, în toate fezele ei. Na e surprinzător, când pșharul cu veninul ucigător și-l dă străinului, dar e grozav și numai să te orgeți, că trăiești să te otrăvească sângele tău, fratele tău. Nu! Aceasta nu e ertat să se întâmple. Acestea suflete trăbue salvate pentru binele lor, pentru binele nostru și pentru binele obștesc! Dar cum? Cum să oerotim uceniciei noastre, cari din nefericire au să trăiască și să-și însușească meseria la străini și chiar în etatea care e mai periculoasă?

Iată o întrebare care așteaptă un răspuns precis din partea celor competenți, din partea păstorilor și fidelești. Unde, când și cine să lucreze pentru salvarea acestor suflete nenorocite?

Părinte sufleteș din acel oraș, din acel centru, înbete catihet, a noastră e datorința să dăm mână de ajutor acestor pitoriți! Aceste suflete prin o catehizare corectă să pot salva. Trebue să fie convinși toți catihetii școalelor de meseriași, cari de obicei să țin sara, de adevărul susmintit, și trebue să fie convinși în adăncul sufletului lor despre importanța ce o are o catehizare corectă pentru acești nenorociți. Munca lor dacă va fi sinceră, dacă va fi sistematică, temeinică, și desinteresată, va avea roade inalienabile de bune, nu numai pentru prezent, nu numai pentru acești catehumeni, ci și pentru viitorii ucenici, cari vor învăța la cei de acum, transformându-și în buni credincioși, prin munca benevolentă a actualilor catihetii!

Catihetii va avea să le arete ucenicilor răul ce-i amenință, va lucra întru acolo ca ei să urască acel rău și să inbească credința cea adevărată, cea strămoșească. Modalitățile le va afla catihetul, pacienții trebue năuși. Să le înarmeze sufletul așa ca să poată rezista mediului infectat de ideile necredinții, ale clasei de mijloc străine dela orașe. Trebue să le descrie în colorii vii calea pe care dacă vor merge vor a junge să fie fii perduți ai neamului și bisericii lor. Tot odată să le zugrăvească starea rușinoasă în care s'ajung toți cei perduți pentru biserică lor. Edificat trebue sufletul acestor fi nte periclitate, ca să devie și mâne zid tare, de care să se zdrobească săgețile ce le aruncă asupra lor credințele false ale străinilor.

Cei accesibili pentru primirea ideilor contrare adevăratei credințe creștine, patul cold al necredinții se știe că nu sunt cei savanți, ci acei, cari n'au nimic temeinic, semidoct și care nu sunt crescuți cu grjă.

Casa noastră de mijloc nu e ertat să se cristalizaze fără o credință, așa ca să se fie sprijin nouă preoților și nu focular din care și prin care să se lătească necredința.

Poporul român ortodox dela sate însă încă trebue crescut. Și trebue crescut așa, ca cel puțin în viitor să înțeleagă și creadă că numai prin biserică se poate exista și poate fi ferit, că toate câte sunt contra bisericii și credinții lui, sunt pentru el ucigătoare.

Numai așa vom avea o adevărată biserică viitoare, și numai așa va avea biserică viitor, dacă poporul va fi crescut în adevărată și strămoșească credință, despre tăinic a căreia noi cei chemați avem să ne îngrijim. Sufletul păstorilor noștri trebue noi să-l formăm treptat, de când e mlăd și flegedă și accesibilă pentru acest scop și să o creștem așa ca să devie din mlăd și stălp puternic și sănătos al bisericii.

I. Dăncilă.

Intrunirea agricolă din Vurpăr.

Nesterse vor rămânea din mintea și inima economilor noștri din Vurpăr învățăturile și povețele, ce li s'au dat Dămăneș, la 3 Noemvrie n. 1912, cu prilejul întrunirii agricole, puse la cale de Reuniunea română agricolă sibiană. În aceea zi, cu mândrie am îmbrăcat cu toții, și bătrâni și tineri, și femei și bărbați, ba și copiii noștri, haină de sărbătoare, de care ce, în acea zi ni s'a dat și nouă rara fericeie, pe care pe conștienții noștri sași li s'ajunge destul de des, de a fi căutați de „domni de ai noștri dela oraș”, cari cu dregă inimă ne-au ținut câteva ceasuri în jurul lor.

Intrunirea s'a ținut, cu începerea dela ora 11 p. m. și până după 4 d. a, în sala mare a șco lei gr. cat. Conducătorul întrunirii, secretarul Reuniunii, dnl Tordășianu ni-a spus cum înaintășii noștri vrednici au pus temeiul înainte cu 25 ani la așezământul numit Reuniunea rom. agricolă din comitatul Sibiu, care să lucreze pentru deșteptarea și înaintarea economilor noștri dela sate. Cărmașii Reuniunii îndeplinesc această sfântă chemare a așezământului așa, că ei oantă pe frații economi la vetrele lor, la gospodăria lor, cu gândul de a afla la fața locului retele, cari împedecă mersul bun în treburile economiei și în același timp de a găsi și leacul potrivit, care folosit înțelepțeste, nu numai să delătore relele, dar să fie în stare a duce la bură rănduială gospodăria economului nostru muncitor. Cam comitatul nostru are multe sate cu locuitori români, pe comuna Vurpăr abia acuma a venit rândul s'o căutam acasă, să aflăm ce neajunsuri o bâ tue și ce ar fi să facem ca treburile noastre să înanteze. După ce ne vorbește despre cele 36 expoziții ale Reuniunii până aci organizate (21 de vite bovine, 2 de oi, 5 de poame, 7 d) copii și 1 din industria de casă) și după ce constat, că noi Români din Vurpăr, în afară de biserică și școală, nu avem nici un în așezământ propriu pentru înaintarea treburilor noastre, dl Tordășianu ne roagă să luăm la inimă cele ce se vor vorbi astăzi și din cari, nădejde are, că va răsară așezământul, în jurul cărui să ne adunăm cu toții și din care bine și fericeie să isvorască pentru cei de față și cei viitori ai comunei noastre. De încheiere mulțumindu-ne la toți, că am dat asultare chemătorilor la acest sfat, declară întrunirea deschisă și roagă pe membrul din comitatul central al Reuniunii dl Cosciuc, să ne vorbească ceva despre pomărit.

Di Cosciuc ni-a vorbit la înțelesul tuturoră despre munca ce se cere ca pomăritul să înainteze; ni-a vorbit despre foloasele pomilor, despre poame, ca articol de negoț și ca articol de aliment. A stăruit cu deosebire asupra felului pomilor, cu a căror cultură să ne îndeletnicim și ni-a tractat tot ce se ține de pomărit dela prăsierea pădurelor, îngrijirea, altoirea, plantarea, formarea coroanei, utesul și îngrijitul poamelor, ne întresându să ne vorbească și despre solul potrivit culturii pomilor.

Cadrela raportului ziaristic sunt prea înguste pentru a putea enumera cele tractate în discursul de tot instructiv al dnl Cosciuc, ascultat cu multă băgare de samă de cei de față. După răspunsul dat de dl Cosciuc la întrebările ce li s'au pus despre firmele de unde să procurăm pomii și cum să-i îngrijim până la plantare, ia cuvântul secretarul Tordășianu și ne vorbește despre adevăratele minuni, pe cari le putem duce la îndeplinire, nu lucrând singuri, isoști, ci în frățescă dragoste întovărășiți și unindu-ne puterile.

După ce ne pune în cunoștință cu multe și folositoare isprăvi, săvârșite de conlocuitorii noștri sași, în aproape toate treburile lor întovărășiți, dnl Tordășianu trece la activitatea desfășurată în cei din urmă 15 ani de așezăminte numite Insoțiri sătești, puse la cale de Reuniune în mai multe sate de ale noastre. Intre altele ia de exemplu Insoțirea din învecinata comună Roșia Sasasoa, care, pe lângă că a scăpat pe mulți datori de la cheltuiala de vreme și de bani după împrumuturi, pe la oraș, dar ea a ajutat și la zdire a casei parohiale, care este o mândrie a românilor noștri din Roșia; amintește despre faliul cuminte de a întrebunța venitul Insoțirii din limbav, care a cumpărat 6 vitele de prăsiia rassa Pinzgau curată, pe cari le-a împărțit în oaste între membrii Insoțirii cu îndatorirea de a le ținea pentru prăsiia și de a da la timpul său Insoțirii spre mai departe împărțire între alți membri, prima prăsiia săi sătoasă, ce o vor avea dela vițea, lucru care va face, ca în câțiva ani, să nu se gasască tovarăș, care să nu aibe câte o vițea din neamul vițelor aduse de Insoțire; vorbește despre peșiniera de viță de vie americană, făcută de Insoțirea din Apodun-român, despre sutele de atoi, ce-i dăruște an de an Insoțirea din Vestem și din Aniu, despre mașinile economice ce le prouă a aproape fiecare Insoțire, și mai presus de toate stăruie asupra tuturor întreprinderilor, ca consumuri (bolte), mori, magazine de bucate, societăți de ajutare în vreme de foamete, de primejdiairea vitelor și a tele, cari se pot face între margine Insoțirilor de credit numite Raiffeisen. Ele mai au și partea bună, că se pot aloca fără bani și sunt ocărmitte de noi și ne dau prilej de a ne aduna în jurul lor, de a ne gândi și sfatui asupra neajunsurilor zilnice ce ne stau în cale.

La fine după ce dnl Tordășianu ne spune, că Reuniunea agricolă bacuroș stă la îndemână, în afară de hărtiile trebuin-

ciose la înregistrarea firmei, chiar și cu banii de trebuință la început, și după ce învățătorul Ioan Ceteanu îndeamnă și el la alcătuirea unei Insoțiri în Vurpăr, cam 30 frunziși economi se dealară gata a intra și și întră în noua Insoțire. Aceasta apoi s'a constituit, alegând între alții, pe învățătorul I. Ceteanu, prezident al direcțiunii, iar pe învățătorul Suma, prezident al comitetului de supraveghere.

După informațiunile ce le am, actele Insoțirii din Vurpăr sunt înaintate la tribunul r. din Sibiu, și când firma va fi înprotocolată, Insoțirea din Vurpăr va fi a 26 Insoțire Raiffeisen de a noastră în comitatul Sibiu. „Invingătorul”.

NOUȚĂȚI.

† Patriarhul Ioachim. Din Constantinopol vine știrea, că Patriarhul ecumenic de acolo, Ioachim, a decedat Marți.

Botezul noului arhiduce. Luni după amezzi s'a făcut în castelul dela Wart-holz, cu mare solemnitate, botezul fiului viitorului moștenitor de tron. Maiestatea Sa monerhul, ce naș, a fost reprezentat prin arhiducele Francisc Ferdinand. Nou născutul a primit din botez 17 nume, între care cele dintâi două sunt: Francisc Iosif.

Deputat nou. În cercul electoral al Cristianului a fost ales Mercuri deputat la dietă dl Gândisch, general-auditor în pensie, cu aclamațiune, după ce Români, aflându-se în minoritate, nu au pus candidat, ci au ramas în pasivitate.

Templu prefăcut în spital. Moscheea Sofia din Constantinopol în zilele din urmă n'are mai servește pentru trebuințele religioase ale musulmanilor, ci pare că s'a prefăcut în spital pe sama celor îmbolnăviți de holeră. Se povestește, că măsura aceasta s'a luat și de aceea, ca aliași să nu poată pătrunde în moscheea infectată.

Serată literară-artistică va ținea Sâmbătă, în 30 Noemvrie n. tinerimea universitară română din Cluj, în localul „Căminei române”. Inceputul la orele 8 sare. Venital e d'stinat pentru biblioteca tinerimei române din Cluj.

Caz de moarte. Dia Bruxela se vestește înocetarea din viață a contesei de Flandra, a mamei reginei belgian și surorii reginei Carol al României.

Concert Doamna Veturia Triteanu va da Dămăneș, în 1 Decembrie n. în Sebeșul-săseș, iar Mercuri în 4 Decembrie n. în Orăștie câte un concert, cu următorii program: 1. Mendelssohn: Arie din Paulus. 2. a) Schubert: Der Fischer, Erster Verlust; b) Weingartner: Liebesfeier. 3. R. Bock: Dorn öchen, März-sturm, Und du, du liebst ihn. 4. G. Dima: De ce nu-mi vii, Megar mugurel, E. Grieg: Prinzessin, Uoter Rosen, Dein Rat ist wohl gut. G. Dima: Spune mândro adevărat, Cucul, Mândruță de demult, Saint-Saans: Arie din Samson și Dalila.

Congres internațional. În 15—20 Iulie 1913 se va întruni la Budapesta congresul internațional în interesul dreptului de vot al femeilor. Pentru acest congres care se țină tot la doi ani în alt stat, se fie de pe acum mari pregătiri, pentru ca oșpeții sosiți din toate țările civilizate să fie primiți după cuviință. Congresistele se vor aduna mai întâi la Viena pentru a face propogandă și acolo în folosul mișcării feministe, ear de acolo vor veni apoi în capitala țării noastre.

Un banchet. Sâmbătă în 30 Noemvrie se va ținea în Paris un mare banchet festiv al scriitorilor francez. La banchet au fost invitați, acum pentru întâia dată, și scriitorii germani. Intre alții: Gerhart Hauptmann, Hermann Suderman, Ludvig Fulde, Zobelutz ș. a. Cei mai mulți au primit invitarea.

Profesorii boemi și limba germană. Reuniunea germanștilor boemi a ținut săptămâna trecută o adunare în Praga și a hotărât următoarele: În considerare, că din motive culturale, sociale și naționale limba germană ar trebui să se învețe ca studiu obligator la școlile secundare boeme, factorii hotărâtori sunt rugați să se îngrijească cât mai curând pentru realizarea acestei idei. Este foarte firesc, că dacă limba franceză și alte limbi se învață în mod obligator în școlile secundare, cu atât mai vărtos să se învețe limba germană, care din punct de vedere teritorial e mai aproape de limba boemă, decât alte limbi.

Monument pentru compozitor. Implindindu-se o sută de ani dela nașterea lui Ricard Wagner, corul de bărbești al reuniunii muzicale din Viena a hotărât să ridice un monument în capitala austriacă pentru a serbători memoria artistului. Protectoratul asupra comitetului, ce se va alcătuși, l-a primit principeș Metternich. Reuniunea, în adunarea sa generală ținută de curând, a votat suma de două mii de coroane în scopul înălțării monumentului.

Drept electoral pentru femei. Statele americane Michigan, Oregon, Arizona și Cansas au adoptat cu mare majoritate dreptul electoral feminin. Uniunea are astfel zece state până acum, unde femeile au câștigat dreptul de vot pentru alegerile parlamentare.

Gazul subpământean. Din Murăș-Oșorhei se anunță, că gazul subpământean dela Șarmășel va fi condus până la Turde. Țevile gazului între aceste două localități vor avea o lungime de 52 kilometri, iar dela Turda până la Murăș-Uioara de 26 kilometri, și vor costa cu totul cam un milion și jumătate coroane. Fabrica de chemicalii, ce se va înființa în Turda, va avea trebuință de 80.000 metri cubici de gaz pe zi; fabrica de sodă dela Murăș-Uioara va primi zilnic 50.000 metri cubici de gaz subpământean.

Preot arestat. În Panciova a fost arestat Luni preotul sârbesc, Davidovici. Cauza arestării, conform știrilor apărute în ziarele din capitală, este faptul, că numitul preot a glorificat în sala unei cafenele din Panciova învingerile armatei sârbesci, roșind vorbe vătămătoare la adresa suveranului nostru.

Cel mai bogat tinăr. Vincent Astor, fiul cel mai mare al colonelului Astor nenorocit în catastrofa Titanicului, a ajuns vârsta majorității, și astfel este posesorul fericeit al unei averi de peste 500 de milioane coroane. Averea sa aduce venit de 100.000 coroane pe zi. Vincent Astor e prin urmare cel mai bogat tinăr în America. Străzi întregi, situate în partea de frunte a Newyorkului, aparțin familiei numitului milionar.

Demonstrație. Două sute de studenți slavi și italeni dela universitatea din Viena au depus Marți o canună pe bustul profesorului Musafia și au voit să demonstreze în fața palatului ministrului de culte. Poliția a intervenit și a arestat șapte studenți.

Chinematograful în școli. În școlile din Austria s'a introdus chinematograful ca mijloc de învățământ. Același lucru s'a făcut și în școlile Parisului. În locul explicațiilor, lungi și pliticoase, despre mecanismul unui aparat, despre funcționarea unei locomotive, sau mișcarea dîntr'un port maritim, se arată școliarilor însași viața mașinei, a atelierului sau a portului de mare. În geografia asemenea va cuprind un loc însemnat noul mod de învățământ, care în câteva clipe va putea întipări în mintea copiilor cele mai variate locoane.

Teatru.

Sâmbătă, 30 Noemvrie, se joacă comedia „Das stärkere Band”, Dămăneș d. a. „Der Vogelhändler”, operetă, sara „Eva”, operetă, Luni „Der Angriff”, tragedie.

Poșta redacției.

Rapoartele primite despre conferențele preoțești din tractul Săliște și Ceta-tea-de-peatră, apoi despre conferențele învățătoresci din cercurile: Lupșa-Tarda și Mediaș-Târnavă, — vor urma în curând.

Dnl G. C. în Baba. Nu se poate publica. Ni se pare, că ați trecut în cercul de competență a altor foruri!

Dnl I. R. în M. Ne este imposibil să-l facem loc. În viitor scrie numai pe o față de hărtie.

Deda. Raportul a apărut deja în altă foaie; e de prisos să-l mai publicăm și noi!

Șoimșul-murășan și Scroafa. Ne este cu neputință să publicăm lucrările toată cetate în conferențele preoțești, când ângustul spațiu al foii abia ne permite să publicăm rapoartele despre deurgerea conferențelor.

„Ardeleana”, Orăștie. Noi nu am primit și nu primim nici un ban pentru fondul ziaristilor. Publicăm în fosie aceea ce ni se trimite spre publicare din partea epitropiei numitei fundațiuni, care, evându-și în Sibiu pe reprezentantul ei, de noi stă mai aproape pentru astfel de publicări.

Nr. 11080 Plen.

(386) 3-3

CONCURS.

În scopul conferirii de stipendii și ajutoare din fundațiunea „Andronic” pe anul 1913 să publice concurs:

1. Pentru învățacei de orice meserie.
2. Pentru sodalii eliberați în decursul anului 1912.

3. Pentru sodalii cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri.

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună, despre averea proprie ori a părinților.

3. Atestat familiar de a parohul locului despre familia părinților concurentului ori fiind el căsătorit, despre familia sa, având a se indica în acest atestat: câți prunci minoreni sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sunt la meserie?

Concurenții pot fi numai Români ortodoksi, născuți în arhidieceza Transilvaniei.

În special au să dovedească:

I. Învățăcei:

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;
b) că au cercetat școala populară, ori altă școală superioară;

c) că au încheiat contract cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);

d) adeverință dela măestrul despre sporul ce-l arată în meserie, despre diligență și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cerere în original sau copie autenticată.

II. Sodalii:

a) că au terminat anii de învățacel în anul 1911, ceace vor dovedi prin atestatul autorității industriale art de lege XXVII din 1884 §. 67);

b) că au purtare bună și fac spor multămitor, ceace o vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adeverință dela măestrul;

c) ceice vor dovedi, că sunt membrii ai vre unei reuniuni de meseriași, și că cunosc mai multe limbi vor fi preferați.

III. Sodalii cari sunt în condițiuni de a deveni măestri:

a) se aibă certificatul de măestrul;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverințe dela măestrii la cari au lucrat;

c) în cerere să arete anume locul unde voește să se așeze ca măestrul, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cere-rile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie adresate Consistorului arhidiecezan gr.-oriental din Sibiu și să le înanteze cel mult până la 31 Decembrie 1912 st. v.

Acei concurenți cu studii gimnaziale și reale cari se vor aplica ca învățacei la sculp-tura de lemn, bărdășit și zădărit, sau vor fi aplicați deja ca învățacei, ori ca sodalii în aceste meserii și vor să se perfecționeze în meseria lor în ateliere mai mari, în cari să poată câștiga praxa recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai mărișoare.

Cererile neinstruite în regulă și cele în-trate după termin nu se vor lua în considerare. Sibiu, la 6 Noembrie 1912.

Consistorul arhidiecezan.

Ad Nr. pp. 1184-1912.

(390) 2-3

CONCURS.

În sensul veneratului ordin consistorial din 9 I. t. de sub Nr. 12,058 Bis. prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în comuna Cara cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru între-girea dela stat.

Concurenții au a-și așterne suplicile de concurs, instruite conform normelor în vi-goare, subsemnatului până la termenul sus-indicat și cu prealabila încuviințare a acestui, a se prezenta la sf. biserică în vre-o zi ce Duminecă ori sârbătoare spre a cânta ori a celebra la sf. biserică spre a fi cunoscuți po-popului.

Oficiul protopresbiterial român gr.-or. al Clujului în conțelegere cu comitetul parohial. Cluj, la 5 Noembrie 1912.

Tulu Roșescu,
protopresbiter.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Nr. 690/1912.

(389) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățatori la școalele confesionale din comunele mai jos înșirate, tractul Iliei, se eserie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Vișca:** salar 1000 cor., solviți din cassa bisericii în rate lunare anticipative. Cuartir și grădină în natură și lemne necesare de foc.

3. **Târnavă:** salar 600 cor. solviți din cassa bisericii, iar 400 cor. se vor cere dela stat. Cuartir și grădină în natură și lemne necesare de foc.

3. **Târnavița:** salar 600 cor. dela popor, 400 oor. se vor cere dela stat. Cuartir în natură, 20 cor. relut de grădină și lemne necesare de foc.

Aleșii au a conduce în Dumineci și sârbători copiii la biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie. A ținea școală de repetiție și a i instrua în pomărit gratuit.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Iliei în conțelegere cu comitetele parohiale res-pective.

Iliia, la 8 Noembrie 1912.

Z. Murășan,
protopresbiter.

Nr. 336/1912

(383) 3-3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bis. de clasa a III-a **Ocolişul-mare**, din protopresbiteratul Hațegului, se publică prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru între-girea dela stat.

Cererile concursuale să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul deschis, iar concurenții, pe lângă prealabila încuviințare a subscrivului să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a cânta, respective a cuvânta sau celebra.

Hațeg, la 26 Octomvrie v. 1912.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al tractului Hațeg în conțelegere cu comi-tetul parohial.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 215/1912

(377) 3-3

CONCURS.

Pentru ocuparea primului post de învățător la școala noastră confesională gr.-or. rom. din **Hondol**, protopresbiteratul Devei se publică concurs cu termin de numai 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

a) Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar fundamental de cor. 1000 dela cassa bisericii, solvibil în rate lunare, cuartir în natură și grădină.

b) De la concurenți să cere pe lângă cualificațiunea legală să mai aibă dexteritatea de a conduce cor bisericesc.

c) Alesul va avea a instrua și a conduce în Dumineci și sârbători pe elevi la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

La cvincvenalial alesul poate reflecta nu-mai după un serviciu de 5 ani la această școală amintind această împrejurare în petiția de concurs.

Concurenții vor înainteze cererile instruite conform legilor în vigoare în termenul deschis la oficiul protopresbiterial al Devei și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbă-toare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Hondol, din ședința comitetului pa-rohial ținută la 21 Octomvrie v. 1912.

Petru A. Mihuț
prezident.

Petru Vlad
notar.

Văzut:

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Anunț.

Duminecă, în 8 Decembrie n. 1912 la 11 oare a. m. se dă în arândă vama târgului Săliște, pe 3 ani (1913-1915).

Prețul de strigare 5650 cor.

Licitația se va ținea la școală. Până la acest termin se pot înainteze comitetului și oferte în scris, pro-văzute cu vadiul de 10%.

Comitetul parohial

387 2-3

gr.-or. rom. din Săliște

Anunț.

La școala de industrie națio-nală a Reuniunii femeilor române din Sibiu (Berggasse Nr. 9) se află un **depozit de stofe țesute în motive românești**, destinate pentru ornate (vestminte bisericești) și pentru mobile. La cerere se trim-it modele. 391 2-6

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga linițele, precum a ajunge și a susținea fraged o piele moale și un ten alb, nu există un să-pun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenpferd din Lapte de Crin**, marca cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacia, drogerii, parfumerii și în ale prăvălii apartinătoare bran-șei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru sus-ținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 34-40

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română. ☛

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: **Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri** — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mo-bile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baciu,
pictor bisericesc.

(46) 45-

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

A apărut și se află de vânzare
a **Librăria arhidiecezană în Sibiu**

Din carnetul unui dascăl.

Studii și articole

de

Ion Mateiu.

Prețul cor. 1.50 + porto 20 fil.

La **Librăria arhidiecezană în Si-biu**, se află de vânzare:

Album

de

brodării și țesături românești.

Compus și editat

de

Minerva Cosma.

Prețul 16 cor.



Mișelule!! Nici acum încă nu ți-ai însemnat o, că eu numai tuburi de **Jacobi-Antinicotin** fumez!

(106 a) 11-13

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:**

Călindarul arhidiecezan

pe anul 1913

cu Șematismul autentic al bisericii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Prețul 80 fil, plus porto poștal 20 fil.

30,000 de părechi
păpuși și ghetete
se vând cu preț redus.



Toate în lume
se scumpesc!

pânea, carnea, chiria casei, — numai
păpuși și ghetetele exec. în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie”

după cum se numește prăvălia lui, se
ieftinesc.

Pentruce? Pentrucă această renu-
mită prăvălie de în-
călțăminte s'a mărit în casa pro-
prie și la fiecare păreche se trage jos
chiria. Deaceea el poate lifera ghetete
bune și trainice pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN

SIBIU, Strada Ounei (Burggasse) Nr. 7.
Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 ore ante merid.

Comandele din afară se vor executa
punctuos ca și până acum.

E deajuns a se arăta numărul, sau a
se desemna pe o hârtie talpa piciorului.
La caz că nu convin să schimbă cu alții,
eventual să returnează banii.

(221) 49-

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.